

Ese de dóue ori in septemana:
Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre annu intregu . . . 6 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 3 fl. v. a.
„ patrariu de annu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre annu intregu . . . 9 fl. v. a.
„ diumetate de annu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Fóia bisericesca, scolastica, literaria si economica.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina“ in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contienu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) taes'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl., éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aeste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

PARTE OFICIALE.

Nr 1642
532 Epitr.

Cerculariu

Catra toti p. t. domni Protopresviteri districtuali de sub consistoriulu aradanu.

In urmarea investigatiuniloru tiente in mai multe comune bisericesci din districtele unoru protopresviterate submanuate acestui Consistoriu diecesanu, s'a esperiatu si constatat: cà in privinti'a veniteloru *tasuali* destinate fondului *clericalu* si *preparandiabu*, s'au comisu abusuri prin acelia, cà respectivii epitropi de o parte au luat din tasulu alu II. si alu III. banii daruiti de crestini si i-au pusu in tasulu I. bisericescu; pentru suplinirea deficiteloru cauzate de densii; éra de alta parte din venitul ambeloru tasuri, mai anteuu amintite, au facutu spese, buna óra pentru cumperarea cartiloru bisericesci, si scolastice; prin ce apoi venitul acestoru tasuri din annu in annu s'a redusu la sume reinsemnate.

Asemene abusu s'a esperiatu si in privinti'a administrarii baniloru ce incurgu la santele biserici respective ce ii incasédia epitropii *de vinderea luminiloru*, pentru-cà in multe locuri, epitropii cumpera cu bani bisericesci — ce ii computa in erogatiuni — lumini de céra si le vindu singuraticiloru crestini cu pretiu indoitu si intreitu, afirmandu, cà in folosulu bisericeii; ceea ce inse nu stà, càci epitropii nu pórtà socóta osebita din care se se constate:

a) câte lumini si cu ce pretiu au cumperatu pe sém'a bisericeii;

b) câte si cu câtu au vendutu crestiniloru in fie-care domineca si in cutare serbatóre;

c) câte lumini apoi s'au intrebuintiatu, adeca au arsu in biserica din cantitate de celoru cumperate prin epitropia; si

d) câte s'au intrebuintiatu din cele prin singuraticii crestini de la epitropi cu bani cumperate si éra si daruite santei bisericeii?

Acésta impregiurare a sternitu in credintiosii nostri suspitiunari facia de respectivii epitropi, si a datu ansa la banueli daunóse venitului bisericescu.

De aceea Consistoriulu diecesanu afla de lipsa a atrage atentiunea Pr. DTale asupr'a administrarii si manipularii mai consciintióse si corecte atátu a veniteloru *tasuali*, câtu si ale lumineloru, apoi ale altoru daruiri din partea crestiniloru; spre ce scopu Pr. DTale se pune in strinsa detorintia: ca unde va recere trebuinti'a se introduci in privinti'a veniteloru *tasuali* unu feliu de controla corespundietória impregiurariloru locali; éra in privinti'a veniteloru din lumini in totu loculu se dispuni a se portá socóta separata — dupa modulu indegetatu mai susu.

Despre esact'a si corect'a manipulare apoi, Pr. DTa cu ocasiunea controlarii si visitarii prescrie prin normativulu de datulu 15. Juniu a. c. ^{Nr 1012} _{Epitr 324.} Te vei informá si convinge la faci'a locului in fie-care comuna bisericeca si nu vei intrelassá a delaturá veri ce abusuri ce se vor comite. —

Aradu, 9. Novembre 1872.

Procopiu Ivacicoviciu.
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALE.

Protocolulu

Pertractarii tiente din partea comisiunei I. a delegatiunei congresuale romane in 26. si 27. octovre vechiu a. c. in meritulu midilócirei despartirei ierarchice-bisericesci a credintiosiloru romani

si serbi din comun'a pana acum'a mestecata Nadlacu, conformu Invoielei incheiate intre ambele delegatiuni congresuale la Carlovietiu de datulu $\frac{1. Iuliu}{19. Iuniu}$ 1871.

De facia au fostu:

Din partea delegatiunei respective comisiunei romane:

Andrieu Papp protosincelu, assesoru consistorialu ca conducatoriu.

Petru Petroviciu assesoru referinte consistorialu ca membru.

Din partea comisiunei serbe:

Georgiu Nicoliciu protopresbiterulu Aradului si assesoru consistorialu ca conducatoriu.

Constantinu Sabo proprietariu ca membru.

Din partea ambeloru consistorie:

Moise Bocsianu assesoru consistorialu si parochu din Curticiu a consistoriulu Aradanu. Petru Divdoviciu parochu din Siregu a consistoriulu Temisiénu.

Din partea autoritatii politice:

Ioane Bartholomeides jude cerc. din Nadlacu.

Nru. 1. Comisiunea delegatiunei congresuale romane constata, cà in urmarea recercarii catra concernintele protopresviteru cu datulu 11. Octovre a c. reprezentantii comunei bisericesci din Nadlacu la timpu fiindu insciintiatu despre esirea comisiuniloru in faci'a locului, —

Poporulu a fostu insciintiatu inca de ieri 25. Octovre si avisatu a se infacisiu inaintea acestoru comisiuni pentru scopulu despartirei ierarchice; au fostu presinti preste 70 locuitori maioreni indreptatiti d'a negotiá si decide in meritulu impacatiunei.

Nru. 2. Dupa ce reprezentantii locuitoriloru serbi asemene se infacisiara in numeru considerabilu proportiunei, si dupa ce ambii conducatori desfasiura credintiosiloru de ambele nationalitati scopulu, urginti'a si momentuositatea unei impacatiuni, — provóca pe credintiosii, ca pentru reprezentarea intereseloru proprii se-si aléga barbati de incedere, — la ce

Romanii 'si alegu de barbati de incedere pre urmatorii:

1. Vincentiu Marcoviciu	Nr. 57.
2. Mihaiu Sierbanu	222.
3. Ioanu Rusu	4.
4. Mihaiu Chicinu	59.
5. Constantinu Siandoru	139.
6. Athanasiu Lutaiu	927.
7. Petru Stroea	224.
8. Ioanu Antalu	850.
9. Ioanu Margineanu	825.
10. Teodoru Draganu	895.
11. Tirila Vidicanu	705.
12. Petru Petroviciu	65.
13. Stefanu Fauru	797.
14. Petru Precupasiu	453.
15. Onea Vasiliu	822.
16. Lazaru Totoreanu	74.
17. Mihaiu Crisianu	933.
18. Teodoru Totoreanu	131.
19. Pavelu Crisianu	833.
20. Mihaiu Plesiu	137.

Serbiu 'si alegu de barbati de incedere pre urmatorii:

1. Georgiu Mudrity	290.
2. Alexandru Petroviciu	291.
3. Iosifu Popoviciu	788.
4. Vasiliu Isacu	308.

5. Urosiu Cotoraciu	307.
6. Isacu Mudrity	700.
7. Ioanu Gyurkovits	360.

Acesti barbati de incredere aleganduse la propunerea anume, romanii prin Domnulu parochu localu Vincentiu Marcoviciu si domnulu parochu loc. Georgiu Sierbanu, er' serbii la propunerea lui Mladenu Marianu, — si fiindu intrebatii credintiosii de ambele nationalitati si prin ambii conducatori comisionali, — daca suntu contielesi cu acesti membri: dechiara ca dá. —

Nru. 3. Dintre acesti barbati de incredere nainte de a purcede comisiunile la actulu de pertractare dlu Joanu Rusu notariulu comunei dechiarandu: cumca din punctulu de vedere ca poporul de facia nu e reprezentatu in numeru destulu de corespondietoriu ca se póta alege barbati de incredere, Dni'a Sa alegerea sa nu o privesce de legala si asia renuncia de a fi barbatu de incredere.

Comisiunile dechiararea dlu Joanu Rusu ne aflandu-o justa nici calificata de a impedeá pertractatiunea si avendu in vedere sublimulu scopu alu reciprocei intielegeri, intentiunea salutarie a ambeloru delegatiuni congresuale ce tinde la delaturarea veri caroru scrupulositati impedeatorie facia cu realisarea unei impacatiuni amice, — nu o póte lua in consideratiune, ci trece la obiectiv'a pertractare a cestiunei de despartire. —

Nru. 4. Astfelu apoi constituindu-se ambele comisiuni insocite de barbati de incredere dupa pre mersa cetire si splicare a invoielei Carlovitiene.

Ambele parti dechiara a fi priceputu cuprinsulu invoielei de sub intrebare; dar comisiunea romana afla de lipsa a suplini loculu repasitului domnu Joanu Rusu si romanii alegu in loculu Dniei Sale pre domnulu Aureliu Petroviciu.

Nru. 5. Representantii locuitorilor serbi se poftescu a areta: daca numerulu poporetii de nationalitate serba carea cere despartirea, — conformu punctului II. din invoeala, trece peste una suta suflete; totu astu-felu locuitorii romani suntu poftiti prin barbati loru de incredere a areta numerulu totalu alu sufleteloru. —

Serbii provocandu-se la conscriptiunea sufleteloru din anulu 1866. afirma: ca numerulu sufleteloru de nationalitatea loru atunci a fostu 283. ceea ce neadoptandu romanii se facu prin o comisiune mista o scrutare dupa familii si asia se constata numerulu sufleteloru 202, — care serbii adeca majoritatea loru lu primescu de bas'a pertractarii respective despartirii.

Numerulu sufleteloru de nationalitate romana dupa conscriptiunea poporului din anulu 1870. si cu acrescamentulu de atunci pona acu face 2540, care numeru de ambele parti se primi. —

Nru. 6. Conformu punctului XIV-lea din invoiela, majoritatii locuitorilor serbi se pune intrebarea: deca intru adeveru cere despartirea totala séu deca nu cumva vre unii singuratici ar voi se remana sub ierarchi'a respective la biseric'a romana.

Majoritatea serbiloru de facia dechiara: ca nu voesce a remane mai departe sub ierarchi'a romana si cere total'a despartire de catra acesta respective incorporarea locuitorilor de nationalitate serba catra ierarchi'a loru nationala; insa conatiunalulu loru Pera Gyurkovics fiindu de facia dechiara soleniteru: ca de si elu se recunosce serbu, totusi remane si pe viitoriu credintiosulu bisericei romane la care a apartienutu pana acu. In asemenea modu dlu parochu localu romanu Georgiu Sierbanu descopera, ca si Dimitriu Cotoraciu asisderea de origine serbu i'a sprimatu dorinti'a a remane credintiosu bisericei romane, si ambii totu o data ca poporeni respectivulu parochu romanu. —

Nru. 7. Cu privire la numerulu alegetorilor, —

Ne fiindu comunitatea bisericesca organisata dupa prea inaltulu rescriptu din 10. Augustu 1868. comisiunile trecu peste asta intrebare.

Nru. 8. Cu privire la averea bisericesca miscatorie si ne miscatoria, barbati de incredere de ambele nationalitati se intreba, deca un'a séu cealalta parte are avere propria eschisiva, —

Dechiara in unanimitate: ca tota averea bisericesca parochiala si scolarie cu exceptiunea dotatiunilor legatelor si altoru obiecte anume destinate romanilor, — este comuna si consta din nrmatoriele a nume:

I. Avere nemiscatoria

Biseric'a cu apartinintiele in stare buna, de materialu solidu, dar' neinstruita si neinfumsetiata in launtru in valóre de	25,000 fl.
2. Edificiulu de scola din orasiulu internu	2,400 fl.
3 Edificiulu casei bisericesci nou	4,000 fl.
4. Edificiulu casei bisericesci vechiu	500 fl.

5. Trei sesiuni parochiale	30,000 fl.
6. $\frac{5}{4}$ sesiune de pamentu menitu $\frac{1}{4}$ cantorului, $\frac{2}{4}$ invetiatoriului, er' $\frac{2}{4}$ fondulu bisericescu	11,650 fl.
7. Unu fundu intravilanu golu, pe care statea biseric'a de mai nainte cu ruinele	150 fl.
8. Diuimetate sesiune de pamentu bisericescu ca legatu pentru stipendii in valóre	5,000 fl.
de totu	78,700 fl

II. Avere miscatoria:

1. Capitalulu bisericeii in obligatiuni	5,514 fl.
2. Recusitele bisericeii in valóre	1,200 fl.
3. Legate donate numai de romani	1,486 fl.
de totu	8,200 --
nemiscatoria	78,700 --
Sum'a	86,900 fl.

Nru. 9. Constatandu-se astu-felu statulu intregi averi bisericesci, scolarie si parochiale in valóre estimata, barbati de incredere a ambeloru nationalitati dechiara: cumca averea espusa in proportiunea numerica a credintiosilor de ambele nationalitati este comuna, si purcedienduse la actulu de impacatiune respective la escontentarea partii ecuitabile competinte coreligionarilor serbi, —

Credintiosii romani in urm'a preavutei contielegeri cu barbati de incredere ofera si imbia pre fratii serbi: a li dá din averea bisericeii partea ce li compete dupa proportiunea numerulu sufleteloru; a li dá totu in aceiasi proportiune si conformu invoielei punctu VII. partea ce li compete din sesiuni parochiale, din recusite si a li estrada tote cartile bisericesci liturgice si rituali scrise si tiparite in limb'a slavéna. —

Li ofera mai de parte serbiloru a li destiná din edificiuulu scolei o chilia pentru scolarea prunciloru, carea va fi de ajunsu si corespondietorie neinsemnatulu numeru de scolari; dar' pana atunci, pana ce ei serbii si voru edifica scola separata proprie.

Nru. 10. Dupa o consultare, barbati de incredere de nationalitate romana, —

Dechiara mai respicatu, ca facendu ei intre sine unu calculu ecuitabilu cu considerarea impregiurarii de majoritate, se invoescu a dá serbiloru din valóre estimata a averii bisericesci a 12-a parte adeca 3446 fl. v. a.; din obligatiuni si recusite bisericesci er' a 12 a parte; din sesiunile parochiale un'a in natura, era in privinti'a scolei, romanii se deoblega a conferi cu diuimetate atatu la procurarea recerutulu fundu intravilanu catu si la acoperirea speseloru necesarie a scolei edificande, corespondietorie necesitatii si amasurate numerulu sufleteloru respective scolariloru serbi. —

Nru. 11. La oferirea romanilor espusa in punctulu precedentu.

Serbii dupa o consultare a barbatiloru de incredere, ceru din intrég'a valóre a tuturor realitatiloru miscatoria si nemiscatoria si a nume a bisericeii, a edificioru bisericesci si scolarie, a pamentulu bisericescu, precum si din capitalulu si recusitele bisericeii o suma rotunda de 8000 fl. v. a. er' din sesiunile parochiale un'a in natura; cu care apoi ei serbii dechiara a fi escontentati in deplina mesura si a nu mai pretinde nici localitate nici contribuirea romanilor la edificanda scola a loru.

Acesta cerere, romanii er' dupa o consultare a barbatiloru de incredere dechiara: a nu o póte acceptá fiindu neproporcionata si esagerata; dar' spre a se realisa cu ori ce pretu impacatiunea de despartire amica; romanii er' dupa o consultare a barbatiloru de incredere ofera de nou ai escontentá pre serbi din valóre averei bisericesci si scolarie dupa modulu propusu de densii cu o suma de 5000 fl. deca o ar pretinde serbii a li se solvi in restimpu de unu anu, er' deca ar acceptá serbii dupa 3 ani, 6000 fl. v. a. si deca ar acceptá 5 ani, li dau 6500 fl. v. a. de sine intielegendu-se fara interese si cu acea conditiune, ca serbii se fie indetorati a primi intiu escontentarea sumei de despargubire ce o voru adoptá, tote acele obligatiuni despre banii bisericesci ce se afla inprumatati la credintiosii serbi. —

Comembrulu barbatu de incredere alu romaniloru dlu Mihaiu Sierbanu observa, ca nefiindu spele curinti pana la finea anului, — cu privire la comun'a bisericesca si scolarie eietate nici acoperite, acele la timpulu scu se se iee asisderea in ecuitabila considerare amesuratu proportiunei adoptate de a 12-a parte dupa chei'a fucata pentru eiectare. —

Nru. 12. Barbati de incredere ai serbiloru intrebatii fiindu, deca primescu noulu ofertu alu romaniloru, —

Dechiara a primi pe langa conditiunile din punctulu precedentu impacatiunea de despartire, deca romanii in locu de 6000 fl. le aru dá 7000 fl. v. a. esolvindi in restimpu de trei ani.

Nru. 13. Cererea serbilor din punctulu precedent, romanii ne acceptandu-o si romanendu pe langa ofertulu lor din punctulu 11-lea, —

Barbatii de incredere ai serbilor in numele credintiosilor de nationalitate serba dechiara: ca condusi si petrunsi de simtiemintele fratiesci coreligiunarie facia de conlocuitorii romani si condusi de intentiunea d'a sustiene si in viitoriu legatur'a secularie a reciprocei fratietati, a pacii si a amorei: renuncia, la pretensiunea de 7000 fl. si primescu ofertulu coreligiunariloru romani espusu in punctulu 11-lea de basa impacatiunei.

Nru. 14. Pe bas'a dechiariatiunei solene a fratiloru serbi se incheia urmatorea:

I M P A C A T I U N E :

I. Tota averea miscatoria si nemiscatoria a bisericeii si a scolei amintita sub Nrule 8. (afara de un'a sesiune parochiale) remane in eschisiv'a proprietate a credintiosiloru de nationalitate romana.

II. In chipu de desdaunare a partii competente credintiosiloru de nationalitate serba si in proportiunea numerica a lor, romanii conformu ofertului lor din numerulu 12. escontentedia pre confratii si coreligionarii serbi cu o suma rotunda de siese mii (6000) fiorini v. a.

III. Romanii se deobliga conformu nctului IV. din invoieila prin obligatiune formala, vidimata atatu de ambele comisiuni delegationali catu si de testimoniulu legale: sum'a espusa in restimpu de trei ani adeca in 27. Octomvre 1875. (cinci) cu garantia ipotecarie amintita in invoieila, a o esolvi coreligionariloru serbi. —

IV. Serbii primindu astfelu de obligatiune, dechiara serbatoresce, a fi indeplinu escontentati din averea pana acum comuna bisericesca si scolarie; rezervendu-si dreptulu de folosire a bisericeii pana la efectuinda raspundare a sumei de desdaunare prevediuta in punctulu X. alu invoielei delegatiuniloru congressuali.

V. Din sesiunile parochiale aflatore, romanii cedu si serbii primescu dreptu deplina escontentare un'a sesiune in natura.

VI. Serbii se invoescu si indatorescu la terminulu escontentarii sumei de desdaunare amintitu in punctulu III. a primu in escomtu tote obligatiunile despre banii bisericesci cu cari pre acelu timpu se voru fi aflandu detori credintiosii serbi si in catu pretensiunile din obligatiunile serbilor in acestu intervalu nu se voru incassa de catra comunitatea bisericesca romana.

VII. Cimiteriile (mormintii) ambele parti se invoescu ale folosi in comuna, de sine intielegandu-se, ca venitul eventual-minte ie de a se impartit amesuratu proportiunei numerice de a 12-a parte, ca accidentalulu neprevediutu ce nu apartiene la impacatiune.

VIII. Astu felu pe bas'a impacatiunei de facia considerandu-se indata dupa estradarea obligatiunei din punctulu III. despartirea serbilor de catra ierarchia romana de factica, — serbilor conformu punctului X. din invoieila respective XIII. li se lasa dreptulu de folosire dupa statulu quo in biserica cu acea observare ca la rondulu servitiului Ddieescu adeca in a noa septemana acela-si servitiu se se tiena numai in limb'a slavéna. —

IX. Cartile bisericesci si rituali cate vor fi tiparite si scrise in limba slavéne, in data dupa total'a desfacere de biserica se voru predá serbilor.

X. Protocolele matriculari de pana acum remanu conservate in biserica romana; avendu concernintelui parochu serbu a i se estrada informatiunile specialu datele recerute sub propri'a responsabilitate a parochului romanu — pentru autenticitatea lor.

XI. Conformu punctului XI. din invoieila prin acestu actu efectuindu-se despartirea si impartirea, serbii indata potu cere din partea auctoritatii loru diecesane preotu propriu. —

XII. Dupa punctulu XII. din invoieila, credintiosii serbi indata potu forma o comunitate bisericesca propria; se potu constitui in spiritulu statului seu bisericescu si si potu administrá insi-si averea bisericesca.

Acésta impacatiune cetindu-se si splicandu-se credintiosiloru romani in limb'a lor maternu, ér serbilor in a loru limba materna, toti cei de facia dechiara a fi priceputu, si astu-felu de catra barbatii de incredere cu acea observare se subserie: cumca contribuirea comuna amintita in nrulu 10. pana la finea anului curiute remane in vigore si din partea coreligiunariloru serbi; éra diurnele si spesele de caletorie ale ambelor comisiuni escontentandu-se din cas'a bisericesca, competinti'a de a 12-a parte evenindu pe serbi li se va detrage din pretensiunile lor.

Datu in Nadlacu ^{27. Octomvre} 1872. _{8. Noemvre}

Urméza subscrierile ambelor comisiuni delegatiunale, a

ambiloru reprezentanti consistoriali, a barbatiloru de incredere romani si serbi si a emisului auctoritatii politice.

Estradatu prin:

Petru Petroviciu

Asesoru-referinte consistorialu.

Predica la S. Nicolau

de

VINCENTIU MANGR'A.

(dedicata umbrei lui Nicolau Zsig'a)

„Imbracatu-l'a pre elu cu buna frumsétia si l'a incinsu cu haine de marire“ (Is. Sir. C. 45. v. 10.)

De la evangelistulu Luc'a aflamu, ca unu omu ócreare traia in tota prisosinti'a si pomp'a pamentésca stralucindu cu imbracamintea de porfira si vionu in tote dilele. Nu preste multu, mórtea ilu rapesce din braciulu voluptatiloru sale pamentesci!

Colosala schimhare!

Celu vestmentu de porfira si vionu luase rolulu unui vestmentu de focu, ce-lu consumá pana in sufletu, dorindu, ca stentiosulu Lazaru — pre carele imbuibatulu in dilele sale de marire ilu paresise cu dispretiu — se-si tinda verfulu degetului in apa potolindu-i foculu consumatoriu.

Nu asia patiescu, I. A., cari despretiuescu lumea si frumseti'a ei amagitória, ei „inaintea faciei omeniloru desi vor luá munci, speranti'a lor e plina de nemorire“ (Intie. Sol. C. 3. v. 4.); hain'a loru destinata de croitoriuulu eternu este multu mai mandra de catu porfir'a si vionulu, frumseti'a ei e neperitória, marirea ei este cerésca!

Astadi serbamu Iubitiloru; di'a unei celebritati rare in Istoria primitiva a crestinetatii, serbamu di'a unui mare si inflacaratu, aperiatoriu alu bisericeii crestine, plinu de daru si de santienia di'a lui Nicolau facetoriului de minuni, pre carele Ddieu, pentru virtutulu sale „l'a imbracatu cu buna frumsétia si l'a incinsu cu haina de marire“ facendu-lu cetatienu impreuna cu angerii si intocmai onoratu cu apostolii si profetii, despre a carai prelaudata si santa vietia voiu se vorbescu dupa modestele mele poteri.

I. A.! Trei secolu intregi sangerase biserica lui Cristosu sub sabi'a pagana si cup'a suferinteloru inca nu se impluse deplinu. Trei secolu intregi sangele martiriloru curse in torinti pentru jugulu lui Cristosu, evangeli'a, despre care dice la Mateiu C. 11. v. 30. *jugulu meu este bunu, si sarcin'a mea este usiora*, si imperatii pagani inca nu-si pliniseru poft'a de sange. In tote partile nu se audiau de catu tiepetele maicelor desperate, de catu vaietele a lor mii de mii de suflete, ce plangeau sangele celoru nevinovati; par' ca unu nou Irodu ordonase macelulu de esterminare si asupra filor noulu Sionu rescumperatu cu scumpu sangele lui Cristosu. Priviti colo la resaritu, cum diaconulu Stefanu ucisu de jidovi incepe sirulu martiriloru; priviti la apasu, cum cei doi apostoli (Petru si Pavelu) cadu victim'a nesatiiosului Nerone; priviti la mediadi, cum eruditulu Eppu Ciprianu dupa cele mai grozave torture si-dá sufletulu in manile creatorelui seu. etc. Cu unu cuventu tiraniele pretotindenea erau la culme.

Consecintiele acestoru evmininte de trista memoria au ajunsu si pre S. Nicolau. Ca calugeru, avendu descelinita vocatiune catra preotia, s'a facutu arhiepiscopu in cetatea Mir'a. Pre acestu timpu domnia imperatulu Diocletianu (287—305 a.) sub carele se redica a diecea si cea mai cumplita persecutiune generala contr'a crestiniiloru, in carea bisericele crestine din imperiulu Romei fusera ruinate, cartile sante dearse; éra crestini si mai alesu clericii si episcopii fusera espusi la cele mai grele munci, aruncati in temnitie si condamnati la mórte. Insus Nicolau prinsu fiindu de mai marii cetatii, scaunulu seu episcopescu cu inima sangeranda trebui se-lu schimbe cu temnitia umeda si intunecosa!

Ddiele sante ce crudelitate! Turm'a se despóia de bunulu ei pastoriu, biserica de adeveratulu si aprigalu ei luptace; Nicolau dela Mir'a se arestéza! dar' temnitia rece n'a recitu amorea sa catra Cristosu, neci l'a slabitu in credintia, ei mai vertosu eschiamá cu santulu Pavelu: *„neci de un'a nu bagu séma, neci vietia mea nu-mi socotescu scumpa, fora numai ca se sevarsiescu alergareu mea cu bucuria si slusba carea am luitu de la Domnulu Isusu a marturusu evangeli'a marirei lui Ddieu“* (Fapt. C. 20 v. 24). Astfelu cugetá sentia si lucrá acestu luminatoriu mare alu poporaloru si propogatoriu alu Evangeliiei, carele urmandu esemplulu mantuitoriuulu nu cercá neci o isbanda, ci resplesiá cu bine si celoru ce-i fece reu, rogandu-se: *„Domne, nu li pune in sarcin'a loru acestu pecatu.“* (Fap. c. 7. v. 60)

Dilele nuorose disparu! orizontele crestinismului incepe a se limpedi; biseric'a lui Cristosu udata cu sangele martiriloru in floriã ca crinulu la curgerea apelu „ca maslinulu se odraslesce røde, si ca ciparosulu ce se naltia in nuori“ (Is, Sir. C. 50 v. 11) cãci devenindu pe tronulu Romei binecredintiosulu imperatu Constantinu celu Mare, biseric'a desbraca vestmentulu de doliu si imbraca celu de serbatore croitu ei de insusi Cristosu: *deplin'a libertate*. Capistele idolesci devinu surupate si pe ruinele loru se ridicara templele Ddieulu a adeveratu. Crestinii si clericii arestati dobandescu libertate perfecta, de carea bucurandu-se si S. Nicolau, reocupa scaunulu seu arhiepiscopescu din Mir'a, si cu invetiaturi mantuitoie continua pastorirea turmei sale, pentru carea erã promptu a-si sacrificã si vieti'a „*pastoriulu celu bunu si pune vieti'a pentru oile sale.*“ (Joanu C. 10 v. 11.)

Abia incetaserã gônele formale; abia sbeuse pamentulu sangele crestinu ce-i acoperise faci'a, candu unele capete stragante vrendu a se naltia mai pre susu de liter'a si spiritulu evangheliei cu dogme sinistre si scrieri siarlatane suscepu unu nou asediu contra bisericeii, si mai periculosu, cãci tienteã a ucide nu corpulu ci sufletulu, prin falsificarea si chiar nemicirea institutiuniloru divine date bisericeii de intemeiatoriulu ei si propagate de apostoli la tôte poporele; ea inse n'a intardiãtu a luã mesurile seriose pentru curmarea reului. Mai multi arhieri escelinti — intre cari cu lauda se anumerã si S. Nicolau — alerãã intru aperarea dogmeloru crestine, si prin puterea cuventulu loru combatu si respingu scrierile si dogmele ereticiloru, intre cari mai periculose erau cele ariane. Acestea luandu dimensiuni insemnate — primite fiindu si de unii episcopi — Constantinu celu mare conchiama primulu conciliu (sinodu) ecumenicu la Nicea (325 a.) unde invetiaturile sinistre despre dumnedieireã lui Cristosu, esite din capulu trufasiulu Ariu se opugneza din respoteri. Betranulu arhiepiscopu dela Mir'a, Nicolau, inca ia parte la sinodu si prin rar'a s'a sciintia, cu barbatia, intr'unu modu admirabilu arãta vanitatea si nebuni'a lui Ariu. Dupa incheierea sinodulu reintornandu la Mir'a — pastorindu inca câtu-va timpu — in cele mai adenci betranetie s'a mutat in locasiurile eterne, unde „*sufletulu seu locuesce in feicire.*“ (Psal. 25 v. 15).

Da! elu s'a mutat, a paresitu lumea pentru cã n'a fostu din lume, inse turm'a sa, fidelii cari cu credintia sevarsiescu amintirea lui nu l'au uitatu neci dupa mörte. Elu privesce cu indurare preste toti, tramite binefacerele sale in abundantia taturoru fara desclinire de rang si stare. Se consideramu numai acesteã:

Trei ómeni — aflãmu in sinassariulu acestei dile — prin intrige, acusatii fiindu la imperatulu Constantinu, se arestara, si intielegandu ei despre sentinti'a de mörte adusa asupra loru, au rogatu pre S. Nicolau se li vina intru ajutoriu, carele grabnicu si fierbinte fiindu intru ajutoriu, numai-decãtu presentandu-se in visu imperatulu, a inceputu a-lu dogeni aretandu-i nevinovati'a loru, prin ce condamnãti dobandira grati'a imperãtesca. Asemenea s'a intemplat, cã: unu lacuitoriu din Constantinopolu, cu fri-c'a lui Ddieu si cu reverintia cãtra S. Nicolau, caletorindu pre mare la alta cetate, a caditu in mare si in periculu de mörte fiindu a strigatu: „S. Nicolae, ajuta-mi,“ si indata ca dintr'unu visu se descãpta in mediloculu casei de unde cu o di nainte plutise pre mare. Petrusu de acãsta minune merse la biseric'a lui S. Nicolau, unde in adunarea a totu poporulu petrecu intru rugãtiuni de multiamita marindu pre Dieu si laudandu pre S. Nicolau.

Si acum, J. A. petrecendu cu inima pia si cu cuceria santa aceste mominte insemnate si remarcabile, ve intrebã: se pôte unu spiritulu mai mare, o inima mai nobila si buna de câtu acãst'a? .. judecati insi-ve, si apoi veniti! veniti se cantãmu cu maic'a nõstra bisericã pre stelpulu bisericeii, intarirea credintiosiloru, ajutoriulu celoru slabi, limanulu celu pre linu la carele scapandu cei cuprinsi de valurile vietiei se mantuescu — pre S. Nicolau.

Er tu, Ddieulu gintiloru, carele tronezi in ceriuri, cauta din naltime, binecuvanta pe poporulu teu si tramite preste elu pre Santulu teu spiretu luminandu mintea lui — precum a luminatu si pre apostoliu tei — ca pricependu si urmandu mandatele tale se te marãsca in veci. Aminu!

CONCURSU.

Se deschide ado'a-óra concursu pre statiunea, invetiatorã-sca din Valea-mare unde poporulu in fati'a Dlui pretore cercualu se invoã a redicã salariulu dupa normativulu prescristu de 315 fl. v. a. 8 orgii de lemne din care are a se incaldi si scõl'a. Cortelu bunu si gradina de legumi $\frac{1}{2}$ jugeru, 2 jugere de fenu, si 1. de semenatura estravilanu, pentru facerea foculu servitoriu anumitu.

Doritorii de a ocupã acestu postu, cu documentele pre-

Cu tipãrilu lui Stefanu Gyulai. — Proprietatea si editur'a diecesei aradane. — Redactoru respundiatoriu **Georgiu Popa (Pop).**

scrise prin statutulu organicu au a se presentã naintea Comitetulu parochialu, pana la $\frac{17}{12}$. era alegerea se va tienã in 27. Dec. a. c.

In Valea-mare 22 Noem. a 1872.

Comitetulu. parochialu. Cu scirea mea
Perteni Ganescu
inspectoru scolaru

1-3

CONCURSU.

Pentru vacant'a parochia *Ciungani*. — indiestrata cu emolumintele anuali: birulu si stõlele indatinatã dela 80 de case.

Doritorii de a ocupã acãsta parochia sunt avisati recuresurile loru prevediute cu documintele necesarie si adresate comitetulu parochialu pana in 9 Decembre a. c. a le trimite Dlui protopresviteru tractualu Ioanu Groza in Halmagiu, — avendu apoi alegerea a se tienã in 10. Decembre.

Ciungani 12 noemvre 1872.

Comitetulu parochialu cu invoierea mea
Ioanu Groza
protopres.

1-3

2-3

Concursu.

Pentru vacant'a parochia din *Ternova*, protopres. Siriei — Vilãgos — statatoriã din 160 de case — pe langa unu venitu anualu de: una sesiune de pamentu aratoriu, biru si stõlele indatinatã.

Doritorii de a ocupã acãsta parochia, — recuresile loru prevediute cu testimoniulu despre absolvirea Teologiei si de calificatiune, si adresate comitetulu parochialu, — pana in 10. decemvre a. c. st. vechiu, in care di se-va tienã si alegerea, — le vor trimite oficiolatululu protopresviteralu in Siria — Vilãgos — preotii recurrenti inse vor avã preferintia, — alesulu va fi indetoratu, pana la anulu reposarii preotulu, pe a caruia parochie se escrie concursu, a dã diumetate din tôte veniturile parochiale veduvei preotese si orfaniloru.

Ternova 16. noemvre 1872.

cu scirea mea: **Comitetulu parochialu gr. or.**
Nicolau Beldea m. p.
ad. prtp. parolu si asesoru consistorialu in Siria.

Concursu

Pentru ocuparea postulu invetiatorescu din comuna *Gurbediu*, in inspectoratulu Tincoi. Protopresbiteratulu Orãdii Mari; emolumintele sunt: 110 fl. 24 cubule de bucate, 8 orgii de lemne, 6 jugere de pamentu aratoriu, cortelu liberu cu gradina, si venitululu din cantoratu.

Doritorii de a ocupã acestu postu, sunt avisati a-si trimite recuresile instruite: cu testimoniulu despre absolvirea cursulu pedagogicu cu succesu bunu, testimoniulu de calificatiune, si testimoniulu despre purtarea morala, — la scrisulu insp. cer. de scõle, pana in 6. Decembre st. v. a. c. in care se va tienã si alegerea.

Rippa (: p. u. Tenke:) 12 Noemvre 1872.

2-3

In contielegere cu comitetulu parochialu
Nicolau Boitiu m. p.
Insp. cercualu de scõle

Concursu.

3-3

Se deschide pentru statiunea invetiatorã-sca din *Cinteu*, prtpbtulu Chisineulu, inspectoratulu Simandulu.

Salariulu e: 126 fl v. a. Pentru curatitulu si incalditulu scõlei 6 fl. 12 cubule de grãu, 6 cubule de malaiu, 12 orgii de lemne, 30 centenarie de fenu, cortelu si gradina de legumi

Doritorii de a ocupã acestu postu, sunt avisati, recuresurile loru bine instruate, pana in 25. novembre. a. c. stil. vechiu a le substerne comitetulu parochialu, (cã in 26. ale aceleia-si lni se va tienã alegerea.) producendu testimoniulu despre absolvirea preparandiei, despre portare buna politica si morala si de calificatiune. — *Cinteu*, 11. novembre 1872.

Comitetulu parochialu. In contielegere cu mine:
Constantinu Popoviciu m. p.
Inspectoru scol.